

О.А. Круглова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)
В.В. Фощан, здобувач (ХДУХТ, Харків)

ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування торговельних підприємств в умовах невизначеності зумовлює актуальність дослідження питань щодо управління ризиками. Одним з етапів у загальному процесі управління ризиками є їх прогнозування, що передбачає обґрунтування змін у ситуації, що визначається як «ризик». Фінансові ризики на торговельному підприємстві виникають унаслідок здійснення операцій зі формування та використання фінансових ресурсів.

Прогнозування на підприємстві реалізується з використанням як статистичних так і експертних методів, шляхом екстраполяції, на основі передбачення змін, з урахуванням досвіду експертів. Значущим під час використання відповідного методу прогнозування є урахування особливості ризику.

За результатами критичного огляду існуючих трактувань визначено, що в узагальнюючому вигляді під фінансовим ризиком розуміють вірогідність недоотримання очікуваного результату внаслідок залучення та розміщення фінансових ресурсів. Ураховуючи сутнісні характеристики фінансової діяльності фінансові ризики торговельного підприємства подані як: ризики формування уставного капіталу, фондів підприємства, перерозподілу фінансових ресурсів між підрозділами підприємства, перерозподілу фінансових ресурсів між учасниками об'єднання, розрахунків з постачальниками, розрахунків з покупцями, залучення кредитних ресурсів, розрахунків з бюджетом та позабюджетними державними фондами.

З метою виявлення фінансових ризиків, з якими стикається торговельне підприємство, рекомендовано використання карти ризиків. Суть даного методу полягає у визначенні всіх ризиків, які можуть впливати на діяльність господарюючого суб'єкта, та ранжування їх у порядку зменшення значущості. За результатами проведених досліджень, як основні для торговельних підприємств виділено такі види фінансових ризиків, як інфляційний, дефляційний, валютний ризики, ризик неплатоспроможності, втраченої вигоди, процентний та кредитний ризики, ризик неможливості залучення фінансових ресурсів, інвестиційний, податковий ризики, ризик зниження фінансової стійкості. Дослідження за даними 36 торговельних підприємств дозволило оцінити вірогідність та рівень

вtrat торговельних підприємств за настання різних видів ризиків (табл.).

Таблиця – Фінансові ризики торговельного підприємства

№ з/п	Фінансовий ризик	Вірогідність	Рівень втрат
1	Інфляційний	0,5	допустимий
2	Дефляційний	0,1	мінімальний
3	Валютний	0,1	мінімальний
4	Неплатоспроможності	0,5	критичний
5	Втраченої вигоди	0,1	мінімальний
6	Процентний	0,1	мінімальний
7	Кредитний	0,5	допустимий
8	Залучення фінансових ресурсів	0,8	під контролем
9	Інвестиційний	0,1	мінімальний
10	Зниження фінансової стійкості	0,8	критичний
11	Податковий	0,3	мінімальний

Розрахунки здійснено з використанням економіко-статистичних методів. Результати дослідження подано у вигляді карти ризиків (рис.).

Вірогідність	1,0				
	0,9				
	0,8			недоступності залучення фінансових ресурсів	зниження фінансової стійкості
	0,7				
	0,6				
	0,5		інфляційний кредитний		неплатоспроможності
	0,4				
	0,3	податковий			
	0,2				
	0,1	інвестиційний, відсотковий, втраченої вигоди, дефляційний,			
	0	мінімальний	допустимий	під контролем	критичний
		Рівень втрат			

Рисунок – Карта ризиків торговельного підприємства

За результатами розрахунків визначено, що найбільш критичними для торговельних підприємств є ризики недоступності залучення фінансових ресурсів, зниження фінансової стійкості, неплатоспроможності.